

*Niko na svetu nije jači od čoveka koji zna.
Japanska poslovice*

Učenje i organizovanje podataka

Učenje je proces koji traje tokom celog života. Postoje različite faze i nivoi učenja, a sam uspeh u učenju prevashodno zavisi od stava, tj. volje i želje da učimo. Na sposobnost usvajanja činjenica utiču nasledni faktori, količnik inteligencije (IQ) i ostale sposobnosti, na koje (delimično) možemo uticati vežbanjem.

Količnik inteligencije (kvocijent inteligencije, IQ - nepravilno se naziva i koeficijent) je numerički indikator stepena razvijenosti inteligencije, a izračunava se po formuli:

$$IQ = \frac{MU \text{ (mentalni uzrast)}}{KU \text{ (kalendarski uzrast)}} \cdot 100$$

Učenje je složen proces koji se sastoji od:

- stvaranje uslova za učenje,
- samomotivisanja,
- postavljanja ciljeva,
- planiranja učenja,
- upoznavanja i razvijanja tehnika učenja,
- umeća primene znanja.

Kada savladamo ovaj složeni proces, stekli smo **znanje** – koje predstavlja usvajanje niza činjenica iz različitih oblasti koje su logički organizovane i mogu se primeniti i proveriti kroz iskustvo.

Veštine učenja nastaju i održavaju se redovnim ponavljanjem i uvežbavanjem. Ukoliko izostane redovno ponavljanje ili se negativno utiče na motivaciju, znanje postepeno slabi i/ili nestaje. Redovnim ponavljanjem tokom dužeg vremena, stičemo kvalitetno zapamćene informacije.

Informacije zapamćenje učenjem u „zadnji minut“ brzo nestaju iz sećanja. Daleko efektivnija su češće ponavljana kraća učenja, za razliku od tzv. „maratonskog“ učenja. Forsirati učenje satima bez pauze dovodi do umora, stresa i poremećaja koncentracije. Pristup „raspoređenog učenja“ je mnogo efikasniji, jer je koncentracija veća.

Problemi u učenju nastaju zato što deca i mladi nisu naučeni kako da uče i ne poznaju načine planiranja, organizacije i realizacije procesa učenja. S druge strane, od njih se očekuje da sa razumevanjem, svakodnevno uče mnoštvo materijala iz različitih oblasti, dok su prepušteni da uče samo na sopstvenim neuspesima. I tako, malo, po malo, učenje postaje mučenje.

Većini dece je potrebno vreme da prihvate odgovornost i uglavnom im, kao i svima, teško pada da rade nešto što ne žele. Zbog toga ih je potrebno konstantno podsećati i usmeravati, ali i motivisati. Svakako da deca imaju i druga interesovanja, brige, prve ljubavi... tako da su im, pored škole potrebne slobodne aktivnosti i zabava, ali je potrebno raditi na tome da paralelno private i svoje obaveze. Za uzrast puberteta i adolescencije specifična je „kratka“ pažnja (koja ostavlja posledice na ishode usvajanja gradiva), a rezultat je „borbe“ između onoga što se „mora“ i onoga što bi dete više volelo da radi. Pritiskom i primoravanjem deteta da uči, samo će se pojačati otpor prema školi. Zato su motivacija, ohrabrenje i podsticaj, ključni faktori i „glavni alati“ za uspešno učenje.

Pomoć pri učenju - Cilj našeg rada sa decom i mladima, je da ih uputimo kako da uče, smanje vreme koje mu posvećuju, a u isto vreme postignu rezultate. Da bi se postigao postavljeni cilj, polazimo pre svega od definisanja grešaka koje rezultiraju problemima u učenju:

1. učestalo odlaganje početka procesa učenja (usled nedostatka motivacije),
2. brzo odustajanje od učenja,
3. neredovno (kampanjsko) učenje,
4. osećaj brzog zaboravljanja i pomešanosti naučenog (u slučajevima kada se uči više od onoga što je optimalno za taj dan, ili u slučajevima kada nije dovoljan broj puta ponovljeno gradivo...)
5. strah od odgovaranja, kao jedan od najvećih ometača procesa učenja,
6. učenje bez proveravanja šta je zapamćeno (prelađenje gradiva samo čitanjem...),
7. nepostojanje organizacije gradiva i plana aktivnosti za predmet koji se sprema,
8. postojanje velikih teškoća u razumevanju gradiva.

Faktori uspešnog učenja*

1. Fiziološko stanje i uslovi u kojima se uči
2. Motivacija
3. Rad na času
4. Planiranje učenja
5. Način na koji se uči

*Za pripremu ovog dela teksta, korišćen je Priručnik „Vodič za učenje“, (LINK group, Beograd)

